

REKOMENDACJE DLA PARKU ŚLĄSKIEGO

KRÓTKO O NAS

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA ZIELONE ŚLĄSKIE

Spółdzielnia Zielone Śląskie powstała w 2014 roku i od tego czasu aktywnie działa na terenie województwa śląskiego prowadząc różnego rodzaju projekty i inicjatywy ekologiczne. Do najważniejszych zaliczyć możemy:

- „Parkową Kuźnię Wolontariatu”- inicjatywę rozwijającą międzypokoleniowy wolontariat ekologiczny wśród młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Uczestnicy biorą udział w warsztatach i ekopatrolach, podczas których dbają o lokalne środowisko.
- „Ekologia łączy ludzi” - działanie polegające na szkoleniu edukatorów z województwa śląskiego z zakresu edukacji ekologicznej zgodnie z najnowszymi praktykami stosowanymi w Norwegii w zakresie edukacji włączającej.
- “Akademię bioróżnorodności”, w ramach której tworzymy dzieciom, młodzieży, seniorom oraz społeczności lokalnej możliwości rzetelnej i aktywnej edukacji ekologicznej. Prowadzimy warsztaty przyrodnicze, ornitologiczne, ogrodnicze, a także dendrologiczne, z robotyki z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, opracowujemy materiały edukacyjne i wystawy o bioróżnorodności, organizujemy obchody świąt ekologicznych, a w ich ramach warsztaty ekologiczne, pogadanki, wykłady.

DLACZEGO EKOLOGIA?

Aby chronić obywateli i ekosystemy w Europie, UE musi lepiej monitorować zanieczyszczenie powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumpcyjnych, informować o tych zanieczyszczeniach, zapobiegać im oraz usuwać ich skutki. Jest to możliwe jedynie poprzez prowadzenie intensywnych działań edukacyjnych i zmianę zachowań ekologicznych i konsumpcyjnych obywateli. Według planu Zielony Nowy Ład wprowadza zmiany w obszarach związanych z czystą energią, budową i renowacją, różnorodnością biologiczną czy eliminowaniem zanieczyszczeń. Spółdzielnia „Zielone Śląskie” wspiera i prowadzi działania kluczowe dla zapewnienia powodzenia w tym obszarze, takie jak stosowanie dialogu obywatelskiego, działań edukacyjnych czy współpracy międzynarodowej,

PARKOWA KUŹNIA WOLONTARIATU

„Parkowa Kuźnia Wolontariatu” realizowana jest przez „Zielone Śląskie” na terenie Parku Śląskiego od 2021 roku. Głównym założeniem inicjatywy jest stworzenie międzypokoleniowego wolontariatu na terenie Parku Śląskiego, w celu zaktywizowania lokalnej społeczności. Projekt realizowany jest w jednym z największych parków miejskich w Polsce znajdującym się pośrodku kilkumilionowej aglomeracji górnośląskiej.

CO ZROBILIŚMY?

Warsztaty

W ramach programu przeprowadziliśmy 120 godzin warsztatów na temat szeroko pojętej ochrony przyrody, ekologii, parkowego bogactwa naturalnego, istoty wolontariatu, właściwej segregacji odpadów, badania czystości wody czy powietrza. Uczestnicy w wieku od 15 do 65+ mieli okazję brać udział w grach terenowych na terenie Parku Śląskiego, co przyczyniło się do lepszego poznania przez nich problemów pojawiających się w otaczającym środowisku. Każdy uczestnik biorący udział w warsztatach miał możliwość zaangażowania się w działania wolontariackie na terenie Parku Śląskiego. Warsztaty przyrodnicze połączone były z obserwacją ptaków oraz drzew i krzewów w różnych częściach Parku Śląskiego. Warsztat na temat zanieczyszczeń oraz śmieci odbywał się w formie gry terenowej i był powiązany z badaniem stopnia zanieczyszczenia powietrza i wody w Parku, a także akcją sprzątania świata. Uczestnicy dowiedzieli się również jakie są naturalne wskaźniki poziomu zanieczyszczenia, jaki wpływ mają one na zdrowie mieszkańców oraz jak współcześnie można temu przeciwdziałać.

Ekopatrole

W ramach projektu rozwijamy ekowolontariat i organizujemy ekopatrole, podczas których dbamy o czystość w Parku, pielęgnujemy tereny zielone, czyścimy budki lęgowe, plewimy, organizujemy akcje sprzątania świata i wiele innych rzeczy. W ramach inicjatywy przeprowadziliśmy 100 ekopatrol. Do udziału w projekcie zaprosiliśmy mieszkańców. Chorzowa, Katowic, Siemianowic Śląskich, a także miast sąsiadujących, zarówno osoby młode (od 15 lat +), jak również osoby starsze - seniorów w wieku 60+. Dzięki zróżnicowaniu grup pod względem wiekowym otrzymaliśmy wartość dodaną w postaci wymiany doświadczeń.

Promocja eko wolontariatu

„Parkowa Kuźnia Wolontariatu” to nie tylko warsztaty i ekopatrole, ale również promocja eko wolontariatu. W ramach inicjatywy zorganizowaliśmy wystawę fotograficzną w Parku Śląskim, która opowiadała o doświadczeniach wolontariuszy. Wystawa została ustawiona na świeżym powietrzu i każdy z odwiedzających Park mógł poznać historię naszych wolontariuszy i poznać naszą inicjatywę.

Dzięki doświadczeniom nabytym podczas realizacji działań Parkowej Kuźni mieliśmy możliwość wydać poradnik „Zielone Śląskie - po co nam wolontariat”. Publikacja w przystępny sposób przybliżyła odbiorcom czym jest wolontariat, jakie są pozytywne skutki brania udziału w wolontariacie, ale również porusza kwestie formalne związane z prawami i obowiązkami wolontariuszy.

DEBATA

Aby utrwalić podjęte działania, na zakończenie projektu zorganizowaliśmy debatę społeczników i eko wolontariuszy z radnymi sąsiadujących z Parkiem Śląskim miast. Wydarzenie odbyło się pod nazwą „Park Śląski w działaniach miast ościennych”, a uczestniczyli w nim radny Rady Miasta Katowice Patryk Białas, radny Rady Miasta Siemianowice Śląskie Marcin Janota, przedstawiciele Parku Śląskiego oraz zaangażowani wolontariusze i uczestnicy Parkowej Kuźni Wolontariatu.

BADANIE DOTYCZĄCE SUGESTII I OPINII DLA PARKU ŚLĄSKIEGO

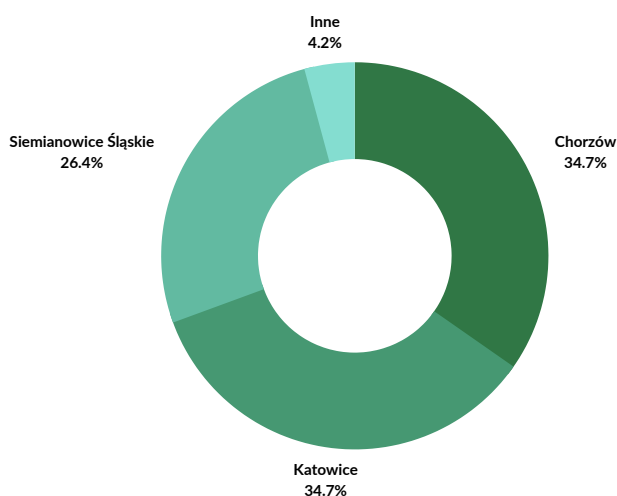
W ramach działań Parkowej Kuźni Wolontariatu przeprowadziliśmy badanie dotyczące sugestii i opinii dla Parku Śląskiego. Zebrano 100 odpowiedzi od osób, które są sympatykami „zielonych płuc” województwa śląskiego. Zbadane zostały obszary dotyczące częstotliwości i sposobu korzystania z terenu parku, oceniony został poziom zanieczyszczeń. Dodatkowo badani opisali swoje sugestie dotyczące brakującej infrastruktury i zagospodarowania Parku Śląskiego.

REKOMENDACJE DLA **PARKU ŚLĄSKIEGO**

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PARK

Park Śląski jest zarządzany przez spółkę samorządu województwa śląskiego. To z jej inicjatyw wprowadzane są zmiany na terenie parku. Radni zostali zapytani o plany i działania miast ościennych względem Parku. Jednogłośnie udzielono odpowiedzi, że w budżetach samorządu Katowic i Siemianowic nie ma miejsca na inwestycje dotyczące Parku Śląskiego. Koszty związane z utrzymaniem zabytkowego terenu ponosi całe województwo, a według badania (zał. 1) wykonanego w ramach podsumowania Parkowej Kuźni Wolontariatu, najczęściej odwiedzają je mieszkańcy miast ościennych (Katowic, Siemianowic Śl., Chorzowa). Czy koszty związane z naprawami i inwestycjami powinno ponosić całe województwo czy tylko jego najbliższe otoczenie? Samorządy miast ościennych nie mają realnego wpływu na działania prowadzone w parku. Zwraca na to uwagę radny Rady Miasta Katowice Patryk Białas: „Na Park Śląski należy spojrzeć jako na miejsce szczególne na mapie tego rejonu i całej Metropolii. Współpraca powinna być rozumiana także jako przyjęcie wspólnej odpowiedzialności za to miejsce. Być może warto przemyśleć również strukturę organizacyjną samego Parku, w taki sposób, by samorządy również miały okazję więcej w niej uczestniczyć.”. Czy zaproszenie przedstawicieli miast do dialogu nie ułatwiłoby dotarcia do potrzeb mieszkańców, którzy realnie i codziennie korzystają z oferowanych możliwości Parku Śląskiego?

Załącznik 1 Wynik badania prowadzonego na potrzeby zebrania opinii i sugestii dla Parku Śląskiego.

ZAGROŻENIA CZY SZANSE?

Ogromny teren, którym dysponuje Park Śląski, sprzyja organizowaniu wydarzeń lokalnych, jak i tych masowych. Przywołany podczas debaty Fest Festival ściąga do centrum Śląska bardzo wielu gości z całego kraju i Europy. Wykorzystanie Parku Śląskiego jako terenu festiwalowego według uczestników debaty jak i prelegentów jest nie do końca dobrą decyzją.

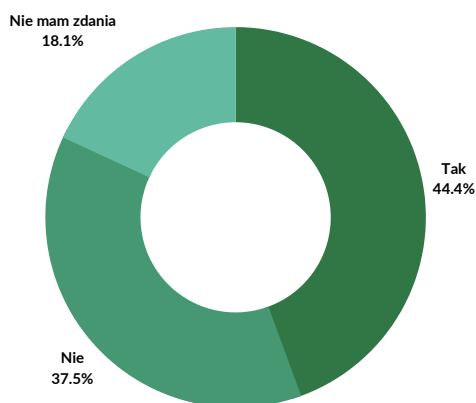
Z uwagi na geograficzne położenie parku, Fest Festival odbywa się w centrum miasta co, w porównaniu z innymi wydarzeniami tego typu, dla uczestników jest wielkim plusem. Traci na tym spokój mieszkańców i parkowa przyroda. Jednym z problemów jest brak wydzielonych miejsc do parkowania pojazdów, co skutkuje pozostawianiem samochodów w niedozwolonych miejscach na okolicznych osiedlach. Tworzą się dzikie parkingi na trawnikach, które po festiwalu nie są naprawiane przez organizatorów. Teren festiwalu jest sprzątnięty przez organizatora, a Park Śląski dba o przywrócenie zieleni do odpowiedniego wyglądu, ale tylko w granicach parku. Jednak trawniki, mimo istotnej roli, nie są jedyną częścią ekosystemu Parku Śląskiego. Warto zwrócić uwagę na faunę. Parkowe zwierzęta są narażone na hałas, który negatywnie wpływa na rozwój i życie zwierząt, a te są istotną częścią parkowego ekosystemu. Może warto zastanowić się nad zmianą miejsca organizacji tego typu wydarzeń? Mając na uwadze szacunek do zabytkowego terenu Parku Śląskiego, zorganizowanie konsultacji społecznych byłoby dobrym rozpoczęciem dialogu i próbą rozwiązania problemu.

Rekomendacja

Rozważenie zorganizowania konsultacji społecznych dotyczących FestFestivalu, który odbywa się na terenie Parku Śląskiego.

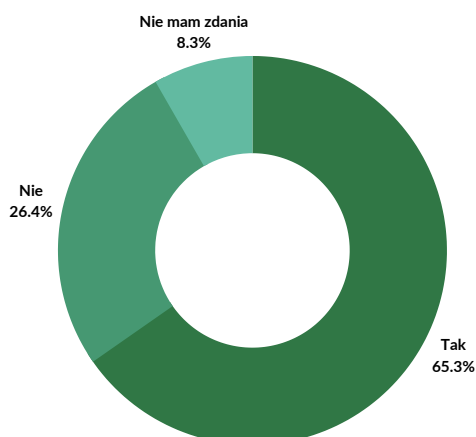
UTRZYMANIE PORZĄDKU

Zespół Parkowej Kuźni Wolontariatu przeprowadził badanie dotyczące sugestii i opinii dla Parku Śląskiego. Zapytano badanych, czy uważają, że w Parku Śląskim jest zachowany porządek. Wyniki (zał. 2) pokazują, że według większości tereny parku są uporządkowane i jest zachowana czystość. Poproszono również o wybranie miejsc, które według respondentów są najbardziej zanieczyszczone. Jednoznacznie wskazać można, że miejsca o najwyższym poziomie zanieczyszczeń, to obszary rekreacyjne.

Załącznik 2. Wynik badania dot. czystości w Parku Śląskim.

Rozwiązaniem, które wybrzmiało podczas debaty i badania, jest doposażenie alejek i miejsc często odwiedzanych przez gości w kosze na odpady zmieszane oraz kosze pozwalające segregować papier, plastik i szkło. Jest to część rozwiązania problemu pojawiających się zanieczyszczeń odpadami w parku. Kolejną kwestią jest prowadzenie działań edukacyjnych, dzięki którym lokalna społeczność zdobędzie potrzebą wiedzę dotyczącą dbania o parkową przyrodę. Jako Parkowa Kuźnia Wolontariatu prowadziliśmy patrole z grupą wolontariuszy, które cieszyły się zainteresowaniem wśród społeczności skupionej wokół Parku Śląskiego. Zapytani w badaniu respondenci w zdecydowanej większości (zał. 3) wyrazili chęć udziału w akcjach wolontariackich w parku.

Załącznik 4. Wynik badania dot. chęci zaangażowania się w wolontariat.

PRZYSZŁOŚĆ PARKU

Zorganizowana debata był bardzo dobrą okazją do dyskusji o przyszłości Parku Śląskiego. W trakcie rozmów zastanawiano się nad tym, czy nie pozwolono na zbyt duży ruch samochodów spalinowych. Jak zauważa radny Marcin Janota: „Do Parku wpuszczono zbyt wiele samochodów. W ostatni weekend od strony Chorzowa samochody wjeżdżały na ścieżkę rowerową prawie pod sam Stadion Śląski. Jest to nie do zaakceptowania. W ten sposób teren ten jest niszczone, a dodatkowo stwarza się duże niebezpieczeństwo (...). Należałoby zastanowić się, jak zachęcić ludzi by do Parku przyjeżdżali w inny sposób niż przy użyciu samochodów, albo by zostawiali pojazdy w miejscach do tego przeznaczonych”. Rozważano nad wprowadzeniem ograniczeń dla pojazdów spalinowych lub pozwoleniem na wjazd jedynie „zielonym” środkiem transportu. Zdecydowanie sprzeciwiono się betonowaniu parku, podając przykład Ogrodu Japońskiego i zarekomendowano działania, które pozwolą przyrodzie parkowej rozrastać się w naturalny sposób. Istotną kwestią dla odwiedzających park, prelegentów i wolontariuszy jest bezpieczeństwo, a raczej jego brak. Nie wszystkie miejsca w Parku są oświetlone, zaś alejki, po których można spacerować, czy też biegać nie zawsze są wystarczająco zabezpieczone. Jeśli myślimy o przyszłości tego miejsca, to warto tę sprawę przemyśleć. Uczestnicy debaty zwrócili uwagę na niedostateczne oświetlenie parkowych alejek w szczególności w części północnej. Jest to teren bardzo zalesiony, dlatego doposażenie ścieżek o lampy poprawiłoby bezpieczeństwo.

Rekomendacja

Wprowadzenie większych ograniczeń dla pojazdów spalinowych na terenie Parku Śląskiego. Dzięki temu zwiększy się poziom bezpieczeństwa na trasach rowerowo-piesznych oraz zmniejszy się poziom zanieczyszczenia powietrza.

PODSUMOWANIE REKOMENDACJI

W związku z wyżej opisanymi problemami poruszonymi podczas debaty oraz w badaniu opinii i sugestii dla Parku Śląskiego przedstawiamy listę rekomendacji, które proponujemy wprowadzić:

1. Wprowadzenie większych ograniczeń dla pojazdów spalinowych na terenie Parku Śląskiego. Dzięki temu zwiększy się poziom bezpieczeństwa na trasach rowerowo-piesznych oraz zmniejszy się poziom zanieczyszczenia powietrza.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie parkowych alejek poprzez zamontowanie większej ilości lamp oświetlających drogę.
3. Zaprzestanie betonowania parku i pozwolenie przyrodzie na naturalny, ale kontrolowany rozrost.
4. Pozostawienie podziału parku na obszary rozrywkowe i obszary wypoczynkowe, zalesione.
5. Rozwijanie istniejącego na terenie parku wolontariatu, dzięki któremu zwiększy się zaangażowanie lokalnej społeczności w rozwój i opiekę nad Parkiem Śląskim.
6. Przeanalizowanie ilości pojemników na odpady i zastanowienie się nad wprowadzeniem większej ilości pojemników na odpady zmieszane i do segregacji na terenie Parku Śląskiego.
7. Zaproszenie samorządów miast ościennych do dialogu i współdecydowaniu o przyszłości i inwestycjach w Parku.
8. Rozważenie zorganizowania konsultacji społecznych dotyczących Festiwalu, który odbywa się na terenie Parku Śląskiego.

Rekomendacje dla Parku Śląskiego po zorganizowanej debacie.

Spółdzielnia Socjalna Zielone Śląskie
ul. O.J. Siemińskiego 22, 44-100 Gliwice
e-mail: kontakt@klaster.org.pl
tel.: 32 630 43 19

@ Spółdzielnia Socjalna Zielone Śląskie, Gliwice 2022

Publikacja bezpłatna

Projekt „Parkowa Kuźnia Wolontariatu” - projekt rozwoju ekowolontariatu wśród osób 15-65+, projekt realizowany z dotacji programu Aktywni Obywatele–Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Beneficjent: Spółdzielnia Socjalna Zielone Śląskie.

Organizatorzy:

Partnerzy:

Finansowanie:

W projekcie wykorzystano Katowickie Ikony opublikowane na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0) przez Medialab Katowice.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA

**ZIELONE
ŚLĄSKIE**